

Riera de Relat

Sant Feliu Sasserra

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament Travessa el terme municipal de nord a sud, des del molí de Vallgatina fins al sud-est de la Molina

Coordenades:

Latitud: 41.94346
Longitud: 2.00081
UTM Est (X): 417176
UTM Nord (Y): 4643981

Classificació

Número de fitxa 08212 - 74
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: En el recorregut de la riera no hi ha indústria i només es troba una gran explotació agropecuària, la d'Argilers. La poca proliferació de granges i de conreu, en proporció a l'extensa superfície de bosc, fa suposar que la qualitat de l'aigua es manté en uns límits acceptables.

Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Normes subsidiàries de Sant Feliu Sasserra, 1987
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Generalitat Catalunya. Dep. Medi Ambient. ACA. c/ Provença, 204-208, 08036 Barcelona

Fitxes associades:

[Molí dels Arnaus](#)

[Molí de Badia](#)

[Molí de Vallgatina](#)

Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs

Descripció

La riera de Relat neix a l'extrem nord del terme municipal de Sant Feliu Sasserra i el travessa de nord a sud separant-lo en dos parts i superant un desnivell aproximat d'uns 125 metres, des dels 547 metres del naixement fins als 422 quan abandona el terme municipal. Es pot ubicar el punt on neix la riera de Relat a pocs metres al nord del molí de Vallgatina en el punt on s'uneixen el torrent del Soler, també conegut com el torrent de la Cogullada, i el torrent de la Costa, que prové del terme municipal de Sant Maria de Merlès. Des d'aquest punt, a l'extrem nord del terme municipal, la riera avança, passant pel molí de Vallgatina, en direcció sud formant diversos meandres. Fins arribar al següent molí, el de Badia, la riera rep les aigües de diversos torrents entre els que destaquen el torrent de les Vesprades i el de Vilaclara, que desemboquen a la riera per la banda est, i el torrent del Solerot, que arriba a la riera pel cantó oposat. La zona on conflueix la riera amb els dos últims torrents esmentats és coneguda com el pla de la Meuca. Des del molí de Badia, la riera continua en direcció sud fins a l'altura dels Arnaus, vorejant el pla d'Argilers i trobant-se en aquest tram amb els torrents de la font de Pedra i de la font de Puig Lluçà, que desemboquen a la riera pel marge est. A partir d'aquest punt, la riera forma diversos meandres i gorgs ja que queda enclotada entre el serrat dels Arnaus i el serrat de la Rovira. En un d'aquests meandres, i just després del gorg dels Arnaus, hi ha ubicat el molí dels Arnaus, l'última construcció situada a peu de riera en terme de Sant Feliu Sasserra. En el punt on la riera abandona el terme municipal, rep les aigües del torrent de Comes Òlibes, des de l'est, i del torrent de la Molina o de Rocafesa, des de l'oest. La riera de Relat comptava amb quatre molins en el seu pas per Sant Feliu Sasserra: als ja esmentats molí de Vallgatina, de Badia i dels Arnaus, s'hi ha de sumar el desaparegut molí de Vilaclara, del que segons fonts orals se'n conserva un mur. Encara es conserven les rescloses que desviaven una part de l'aigua de la riera cap als molins, tot i que en la majoria dels casos s'ha perdut la canalització que portava l'aigua fins a les seves basses. En el seu recorregut pel terme de Sant Feliu Sasserra, la riera travessa majoritàriament boscos de pins ja que avança sempre entre desnivells. Només a la zona central, al voltant del pla d'Argilers, l'entorn de la riera és pla permetent el conreu. També es troben en tot el recorregut de la riera petits camps que es regaven amb l'aigua de la riera: les hortes.

Observacions:

La conca de la riera de Relat està protegida pel municipi a través de les normes subsidiàries. La zona protegida, que envolta la riera en tot el seu curs, ocupa una extensió de 73'81 hectàrees. La nevada de gener de 2006 ha provocat que una gran quantitat d'arbres s'hagin trencat i d'altres hagin quedat tombats, aquest fet tant ha afectat als camins i al bosc, com a la riera, a on han caigut alguns d'aquests arbres.

Història

Relat correspon a un topònim llatí, RIVUS LATUS que significa riu ample. Coromines diu, parlant de la Gavarresa i el Llobregat, : "... l'un des affluents inférieurs porte encore le nom RELAT, provenant de RIVUS LATUS (d'après une évolution phonétique commune dans notre toponymie)" (COROMINES;1965) Relat també era una unitat territorial primigènia que s'estructurà en la època posterior a la reconquesta. Aquestes unitats són citades amb el nom del mas o vilar més important de la zona, que en aquest cas era el mas Relat situat dins el terme de Sant Feliu Sasserra, avui en dia inexistent. La primera menció és del 889 " villare que nominant Riolato" i formava part de la jurisdicció del castell d'Oristà (MASRAMON;1990)

Bibliografia

Normes subsidiàries de Sant Feliu Sasserra, 1987 COROMINES, J, Estudis de Toponímia Catalana, editorial Barcino, 1965. MASRAMON, R, El Lluçanès central. Història de la Baronia de Lluçà, Ajuntament de Prats de Lluçanès, 1990

